

Алғы сөз

Оқу жұмыс бағдарламасын әзірлегендер: доцент Нұғман Бахредден Ғабдылбақиұлы, доцент Қасымова Сәуле Сүйіндікқызы, профессор Матвеевкова Людмила Геннадьевна, аға оқытушы Сиводедова Анастасия Васильевна

Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасының отырысында талқыланған

Хаттама № _____ «_____» _____ 2013 ж.

Каф. меңгерушісі _____ «_____» _____ 2013 ж.
С.Б.Балшикеев

Сәулет және құрылыс институтының оқу-әдістемелік Кеңесімен мақұлданған

Хаттама № _____ «_____» _____ 2013 ж.

Төраға _____ «_____» _____ 2013 ж.

Кафедрамен келісілген _____
Кафедра меңгерушісі _____ «_____» _____ 2013 ж

Кафедрамен келісілген _____
Кафедра меңгерушісі _____ «_____» _____ 2013 ж

Пәннің еңбек сыйымдылығы

Се- мес тр	Кредит тер саны/ ECTS кредит тері	Сабақтардың түрі					СӨЖ сабақта рының саны	Барлық сағат тар саны	Бақы Лау түрі
		Байланыс сағаттарының саны			СОӨЖ сабақта рының саны	Сағат тардың барлы ғы			
		Дәріс тер	Семинар сабақтары	Лаб. сабақ тары					
1	2/3	15	15	-	30	60	30	90	Емти хан

Пәннің мақсаты

Берілген пәнді зерделеудің мақсаты – студенттер болашақ маман ретінде айналасындағы әлеуметтік әлемді ғылыми тұрғыда тануға жол ашатын әлеуметтанулық ғылымның әдістемелері мен әдістерін, қажетті әлеуметтанулық білім көлемін алуды меңзейді.

Пәннің міндеттері

Пәннің міндеттері келесідей: әлеуметтану, әлеуметтік өзара әрекеттестікпен даму заңдылықтарының қызмет ету ерекшеліктері, әлеуметтік институттардың қызмет етуі мен дамуы, әлеуметтік құрылымы мен әлеуметтік қатынас ерекшеліктері жайлы, адамның әлеуметтік нақтылық пен өзара байланысқа түсуі және әлемдік қауымдастықтың даму тенденциялары туралы түсінік береді.

Берілген пәнді зерделеу нәтижесінде студенттердің

- қоғамды талдаудағы, әлеуметтік қауымдастық пен әлеуметтік топтардың пайда болу табиғатындағы, әлеуметтік процестердің түрлері мен бағыттарын талдаудағы әлеуметтанулық түсініктерден хабары болуы керек;
- әлеуметтік қозғалыстардың пайда болуы мен дамуының негізгі шарттары мен жіктелуін, әлеуметтік дамудың факторларын, әлеуметтік өзара әрекет формаларын біліп, оларды талдай алуы қажет;
- тұлға жөнінде, әлеуметтенудің формаларын, бағыттары мен ерекшеліктерін, әлеуметтік жүріс-тұрысты реттеудің негізгі заңдылықтары мен формаларын талдаудағы әлеуметтанулық түсініктерден ғылыми хабары болуы керек;
- практикалық дағдыларын иеленуі керек: әлеуметтанулық зерттеу жүргізудің әдістемесі мен әдістерін жетік білуі қажет.

Айрықша деректемелер

Берілген пәнді зерделеу үшін келесі пәндерді (бөлімдерді (тақырыптарды) көрсету арқылы) меңгеру қажет:

Пән	Бөлімдердің (тақырыптардың) атауы
Дүние жүзі тарихы (мектеп курсы)	Қоғам дамуының негізгі кезеңдері: кезеңдердің сипаты
Қазақстан тарихы (мектеп курсы)	Егемен Қазақстанның өзекті мәселелері.

Тұрақты деректемелер

«Әлеуметтану» пәнін зерделеу кезінде алынған білімдер «Саясаттану», «Философия» пәндерін меңгеру кезінде пайдаланылады.

Пәннің тақырыптық жоспары

Бөлімнің (тақырыптың) атауы	Пәннің еңбек сыйымдылығы, с.			
	дәріс	семинар	СОӨЖ	СӨЖ
1. Әлеуметтану әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар жүйесінде	2	2	2	2
2. Әлеуметтану тарихының негізгі бағыттары	2	4	4	4
3. Қоғам әлеуметтік жүйе ретінде. Әлеуметтік институттар мен әлеуметтік процестер	2	2	2	2
4. Әлеуметтік құрылым және әлеуметтік стратификация	2	2	2	2
5. Тұлғаның әлеуметтанулық сипаттамалары. Девиация және әлеуметтік бақылау	3	3	2	5
6. Нақты әлеуметтанулық зерттеу жүргізудің әдісі мен техникасы	3	2	6	6
7. Бұқаралық коммуникация әлеуметтануы	1		2	2
8. Мәдениет әлеуметтануы			2	2
9. Отбасы әлеуметтануы			2	2
10. Саяси әлеуметтану			2	1
11. Экономикалық әлеуметтану			2	1
12. Білім беру әлеуметтануы			2	1
БАРЛЫҒЫ:	15	15	30	30

Практикалық (семинарлық) сабақтарының тізімі

1. Әлеуметтану әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар жүйесінде
2. Әлеуметтану тарихының негізгі бағыттары
3. Қоғам әлеуметтік жүйе ретінде. Әлеуметтік институттар мен әлеуметтік процестер
4. Әлеуметтік құрылым және әлеуметтік стратификация
5. Тұлғаның әлеуметтанулық сипаттамалары. Девиация және әлеуметтік бақылау
6. Нақты әлеуметтанулық зерттеу жүргізудің әдісі мен техникасы

Студенттің оқытушымен өздік жұмысының тақырыптық жоспары

СОӨЖ тақырыбының атауы	Сабақтың мақсаты	Сабақты өткізу түрі	Тапсырманың мазмұны	Ұсынылатын әдебиеттер
1-тақырып. Әлеуметтану әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар жүйесінде	Әлеуметтанудың қоғам туралы ғылым ретінде ерекшелігін айқындау	сұхбат	тақырып бойынша сұрақтарды талқылау	[2,3,4,5,7,8]
2-тақырып. Әлеуметтану тарихының негізгі бағыттары	Негізгі әлеуметтанулық теорияларды игеру	Конспект дайындау	О.Конт, Г.Спенсер, К.Маркс, М.Вебер, Г.Зимел, Т.Парсонс, Д.Мид	[2,3,4,5,6,7,8]
3-тақырып. Қоғам әлеуметтік жүйе ретінде	Қоғамды зерттейтін негізгі келістермен танысу	Конспект дайындау	Функционалдық, әлеуметтік-детерминанттық келістердің принциптерін игеру	[1,2,3,5,6,7]
4-тақырып. Қоғамның әлеуметтік құрылымы	Әлеуметтік құрылым ұғымын және оның қоғам құруда тұрақты атқаратын рөлін түсіну	Әдебиеттер мен жұмыс	1. Орта тап мәселесі 2. Ұжымдық мобилділік және әлеуметтік аномия	[1,2,3,4,6,7]
5-тақырып. Тұлғаның әлеуметтанулық сипаттамалары	Тұлғаның әлеуметтенуі жайлы мәселелерді тереңірек игеру	Әдебиеттер мен жұмыс	Әлеуметтенудің факторлары, индивидтің әлеуметтік ортаға бейімделуі жайлы мәселені талдау	[3,5,6,8]
6-тақырып. Нақты әлеуметтанулық зерттеу жүргізудің әдісі мен техникасы	Әлеуметтанулық зерттеулердің әдіснамасы мен әдісі мен танысу	Әдебиеттер мен жұмыс – әлеуметтік зерттеулердің бағдарламасы	әлеуметтанулық әдіс-тәсілдерін қолдана білу	[3,4,5,6,7]
7-тақырып. Бұқаралық коммуникация әлеуметтануы	Жаңа материалды игеру, практикалық дағдыларды қалыптастыру	Әдебиеттер мен жұмыс	әлеуметтанулық процедураларды қолдана отырып қоғамдық пікірдің сипатын аша білу	[1,2,5,6,7,8]
8-тақырып. Мәдениет әлеуметтануы	Берілген тақырып бойынша білімді тереңдету	Әдебиеттер мен жұмыс	Реферат дайындау	[2,13,19,21,26]
9-тақырып. Отбасы әлеуметтануы	Отбасы әлеуметтануының зерделейтін мәселерін	Әдебиеттер мен жұмыс	1. Отбасы және неке мәселесі 2. Некенің тарихи	[3,6,28,34]

	талдау		түрлері 3. Заманауи отбасы мәселесі	
10-тақырып. Саяси әлеуметтануы	Әлеуметтану мен саясаттану арабайланысын түсіну	Әдебиеттер мен жұмыс	Саяси жүріс-тұрысты зерделейтін механизмдерін түсіну	[3,5,6,8]
11-тақырып. Экономикалық әлеуметтануы	Қоғамның білім беру әлеуметтануын зерттейтін мәселесін талдау	Әдебиеттер мен жұмыс	Реферат дайындау	[3,5,6,8]
12-тақырып. Білім беру әлеуметтануы	Қоғамның экономикалық Әлеуметтануын зерттейтін мәселесін талдау	Әдебиеттер мен жұмыс	Реферат дайындау	[3,5,6,8]

СӨЖ арналған бақылау жұмыстарының тақырыптамасы

1. Ұсынылған әдебиеттерді зерделей отырып анықтаңыз: әлеуметтанулық зерттеудегі теориялық және эмпирикалықтың арақатынасын.
2. О.Конт, Г.Спенсер, К.Маркс, Г.Зимел, Т.Парсонс - әлеуметтанулық көзқарастарын конспектілеу.
3. «Қоғам», «әлеуметтік қауым», «әлеуметтік ұйым», «әлеуметтік институт», «әлеуметтік процес» ұғымдарының мағынасын дәптерге түсіріңіз.
4. Сот, армия, заңдар, тұрғын, жұмыссыздық, халықаралық келісім, жағрафиялық жағдай, жер қойнауы, орман, ауқаттылық құбылыстарының сипатын анықтап дәптеріңізге түсіріңіз.
5. Стратификация ұғымын құрайтын – бедел, билік, байлық, табыс, білім және т.б. негізгі сипаттарын ашыңыз. Мысалды келтіріңіз.
6. «Әлеуметтік қабат», «әлеуметтік топ», «әлеуметтік тап», «әлеуметтік мәртебе» ұғымдарының мағынасын дәптерге түсіріңіз.
7. Ересек адамның өлшемдерін түсіне отырып эссе жазу: өзін тіршілік қаракетімен қамтымасыз ету; өзін-өзі қаражатпен иелендіру; өмір сүрудегі дербестік; ата-аналардан тәуелсіз өмір сүру.
8. «Адам», «индивид», «тұлға» ұғымдарының арақатынасын сөздіктер мен әдебиеттерден қарау.
9. Сөздікпен жұмыс: әлеуметтік нормалар, әлеуметтік санкциялар, әлеуметтік бақылау, девианты және делинквенттік мінез-құлық.
10. Қоршаған адамдардың арасындағы студенттің тұрмыс-тіршілігі мен мінез-құлығын талдап отырып, оның девиантты болып есептелетін әрекеттерін атап өту.
11. Әлеуметтанулық зерттеудің бағдарламаны құрастыруы мен іріктеуді қалыптастыру бойынша әдебиеттерді зерделеу.
12. Әлеуметтанулық ақпаратты жинау әдістерінің қысқаша сипатын дәптерге түсіру.
13. «Ішкі саяси тұрақтылық пен қазақстандық қоғамның топтасуы (Қазақстан стратегиясы - 2030)» атты бөлімді конспектілеу.

Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі

Бақылау түрі	Тапсырманың мақсаты және мазмұны	Ұсынылатын әдебиет	Орындалу ұзақтылығы	Бақылау түрі	Тапсыру мерзімі
Дәріс конспектілері	Жоспарға сәйкес тақырыптарды пысықтау	Жоспарға сәйкес әдебиеттерді оқып білу	Семестр бойынша 15 сағат көлемінде	Ағымдағы	2,4,6,8,10, 12,14 апта
Семинарда жұмыс жасау	Жоспарға сәйкес тақырыптарды пысықтау	Дәріс конспектілері, жоспарға сәйкес әдебиеттерді оқып білу	Семестр бойынша 15 сағат көлемінде	Ағымдағы	Апта сайын
СОӨЖ	Курс бойынша бағдарлама тапсырыстарын орындау, оқытушымен консультация	Дәріс конспектілері, тақырыпқа сәйкес әдебиеттерді оқып білу.	30 сағат көлемінде	Ағымдағы	Апта сайын
Тестілеу	Білімді пысықтау	Конспектілер, негізгі әдебиеттер	1 контактілік сағат	Аралық	7, 14 апта
Емтихан	Пән материалының меңгерілу деңгейін тексеру	Негізгі және қосымша әдебиеттің жалпы тізімі	0,2 контактілік сағаттар	Қорытынды	Сессия кезеңінде

Негізгі әдебиеттер тізімі

1. Аженов М., Бейсенбаев Д. Социальная стратификация в РК. Алматы, 1997.
2. Аженов М.С., Жаназарова З.Ж. Жалпы социология. Алматы, 2001.
3. Беркимбекова А.М. Әлеуметтану курсына арналған әдістемелік нұсқаулар. Қарағанды, 2002.
4. Икенов А.И., Жүсіпова А.Д., Әлеуметтану негіздері. Алматы, 2004.
5. Матвеевкова Л.Г. Аманжолова М.К. Основы социологии: Учеб. пособие. Караганда: КарГТУ, 2004.
6. Нұғман Б.Ғ. «Әлеуметтану» пәні бойынша «СОДЖ» және «СДЖ» сабақтарына арналған әдістемелік нұсқаулар. Қарағанды: ҚарМТУ, 2008.
7. Рахметов Қ.Ж., Болатова А.Н., Исмағамбетова З.Н. Социология. Оқулық. Алматы, 2005.
8. Социология.- Лекциялар курсы. Редакциясын басқарған – Тұрғынбаев Ә.Х. Алматы, 2001.
9. Тәжин М., Аяғанов Б. Социология негіздері.- Оқу құралы. Алматы, 1993.
10. Ғабдуллина Қ. Құқық социологиясы. Алматы, 2004.
11. Радаев В.В. Экономическая социология: курс лекций. М.: Аспект-пресс, 2000.
12. Радугин А.А., Радугин К.А. Социология: Курс лекций. М.: Центр, 2003.
13. Социология: Учеб. пособие/ Под ред. А.Н. Елсукова СПб.; Нижний Новгород: Питер, 2004.
14. Социология для технических вузов: Учеб. пособие/ Под ред. С.Н. Яременко Ростов н/Д: Феникс, 2001.
15. Социология. Наука об обществе: учебное пособие для вузов / под ред. В.П.Андрущенко, Н.И. Горлача Харьков, 1996.

16. Елсуков А.Н. Социология: учеб. пособие для вузов. Минск: Тетрасистемс, 2000.
13. Лавриненко В.Н. Социология: учебник. М.: Культура и спорт, 1998.
17. Тадевосян Э.В. Социология: учеб. пособие. М.: Знание, 1999.
18. Фролов С.С. Социология: учебник для вузов. М.: Гардарики, 2000.
19. Сәрсенбеков Н.Ж., Жуматова Г.М. Әлеуметтану негіздері (кесте түрінде). Қарағанды: ҚарМТУ, 2011.

Қосымша әдебиеттер тізімі

1. Аитов Н.А. Социальное развитие регионов. М.: Мысль, 1985.
2. Артемов Г.П. Политическая социология: Учеб. пособие. М.: Логос, 2002.
3. Афанасьев С.Л. Будущее общество. Ведущие социально-экономические тенденции современности. М.: Изд-во МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2000.
4. Бабосов Е.М. Прикладная социология: Учеб. пособие. Минск: ТетраСистемс, 2001.
5. Бородкин Ф.М., Коряк Н.М. Внимание: конфликт. Новосибирск: Наука, 1989.
6. Бутенко И.А. Анкетный опрос как общение социолога с респондентами: учеб. пособие для вузов. М.: Высшая школа, 1989.
7. Биекенов К. У., Жаназарова Ж. З., Нурбекова Ж. А. Социология общественного мнения. – Алматы, 2001.
8. Габдуллина К. Г. Общества прогресс и регресс. А., 2003.
9. Гуревич Л. Я. Системные реформы высшего образования в Казахстане. – Алматы, 1999.
10. Жаназарова Ж. З. Социология семьи. – Алматы, 2001.
11. Вебер М. Избранные произведения: пер. с нем. М.: Прогресс, 1990.
12. Дарменова Б.К. Социология управления. Алматы, 2002.
13. Горшков М.К. Общественное мнение: история и современность. М.: Политиздат, 1988.
14. Громов И.А., Мацкевич А.Ю., Семенов В.А.. Западная социология: Учеб. пособие. СПб.: Ольга, 1997.
15. Девятко И.Ф. Методы социологического исследования: Учеб. пособие. М.: Университет, 2002.
16. Ерасов Б.С. Социальная культурология: Учебник. М.: Аспект Пресс, 2000.
17. Жаназарова З.Ж. Современная семья в Казахстане и ее проблемы. Алматы: Қазақ университеті, 2004.
18. Зинченко Г.П. Социология для менеджеров: Учеб. пособие. Ростов н/Д: Феникс, 2001.
19. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество. М., 1992.
20. Горшков Л.Г. Как провести социологическое исследование: в помощь идеологическому активу. М.: Политиздат, 1990.
21. Ковалев В.Н. Социология управления социальной сферой: учеб. пособие для вузов. М.: Академический Проект, 2003.
22. Курбатов В.И. Современная западная социология. Аналитический обзор концепций: Учеб. пособие. Ростов н/Д: Феникс, 2001.
23. Касымова Л.Н. Практикум по экономической социологии. Алматы, 2002.

24. Михайлова Л.И. Социология культуры: учеб. пособие для вузов. М.: Фаир-пресс, 1999.
25. Нечаев В.Я. Социология образования. М.: МГУ, 1991.
26. Ноэль Э. Массовые опросы: введ. в методику демоскопии. М.: Прогресс, 1978.
27. Политическая социология: учеб. пособие/ Под ред. Г.П. Сопов. Ростов н/Д: Феникс, 2001.
28. Экономическая социология. Курс лекций (рук.авт. коллектива Л.Я.Гуревич). Алматы, 2002.
29. Структурно-функциональный анализ в современной социологии. – М., 1968.
30. Садырова М. С. Социально-профессиональная мобильность интеллигенции. – Алматы, 1999.
31. Садвокасова А. Институционализация социологии в Казахстане. – Алматы, 2003.
32. Большой толковый социологический словарь. Дэвид Джерри, Джулия Джерри. Т.1,2.,1999.
33. Нұғман Б.Ғ. Культурфилософский анализ кочевой цивилизации (введение в историю Казахстана). Қарағанды: ҚарМТУ, 2012.